

16.4.2024

A9-0285/ 001-001

PAKEITIMAI 001-001

pateikė Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas, Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas

Pranešimas

Malin Björk, Eugenia Rodríguez Palop

A9-0285/2023

Direktyvos 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos dalinis keitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos (COM(2022)0732 – C9-0431/2022 – 2022/0426(COD))

Pakeitimas 1

EUROPOS PARLAMENTO PAKEITIMAI*

Komisijos pasiūlymas

2022/0426(COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 82 straipsnio 2 dalį ir 83 straipsnio 1 dalį,

---

* Pakeitimai: naujos arba iš dalies pakeistos teksto dalys žymimos pusjuodžiu kursyvu; išbrauktas tekstas nurodomas simboliu **■**.

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
[atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,
atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²⁷,]

laikydami įprastos teisėkūros procedūros, kadangi:

- (1) prekyba žmonėmis yra sunkus nusikaltimas, dažnai susijęs su organizuotu nusikalstamumu, ir šiurkštus pagrindinių teisių pažeidimas, aiškiai uždraustas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija. Prekybos žmonėmis prevencija ir kova su ja, **visų prekybos žmonėmis aukų teisių paisymas, apsauga ir skatinimas bei parama prekybos žmonėmis aukoms, neatsižvelgiant į jų kilmės šalį**, yra prioritetas Sąjungos **uždavinys** ir valstybių narių **teisinė pareiga**;
- (1a) **pagrindinės prekybos žmonėmis priežastys yra skirtingo pobūdžio. Pagrindiniai veiksniai, dėl kurių asmenys, ypač moterys, vaikai ir marginalizuotų grupių nariai, lengvai tampa prekybos žmonėmis aukomis, yra, pavyzdžiui, skurdas, konfliktas, nelygybė, smurtas dėl lyties, perspektyvių galimybių įsidarbinti arba socialinės paramos nebuvimas, humanitarinė krizė ir diskriminacija**;
- (2) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/36/ES² yra pagrindinė Sąjungos teisinė priemonė dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir šio nusikaltimo aukų apsaugos. Toje direktyvoje išdėstoma visapusiška kovos su prekyba žmonėmis sistema, nustatant būtiniausias nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžimo taisykles. Į ją taip pat įtrauktos bendros nuostatos, kuriomis siekiama stiprinti **pagalbą**, prevenciją ir **apsaugą visoms aukoms**, atsižvelgiant į lyčių, **negalios ir vaiko interesų aspektus ir ypatingą dėmesį skiriant nelydimų vaikų ir tėvų priežiūros netekusių vaikų poreikiams**;
- (2a) **be to, reikia laikytis tarpsektorinio požiūrio į visas priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią prekybai žmonėmis ir su ja kovoti, taip pat į pagalbą, paramą aukoms ir jų apsaugą, kartu atsižvelgiant į konkrečius jų poreikius**;
- (3) 2021–2025 m. ES kovos su prekyba žmonėmis strategijoje³ nustatytas politinis atsakas, t. y. daugiadalykis ir visapusiškas požiūris – nuo prevencijos, aukų apsaugos iki prekiautojų žmonėmis baudžiamojo persekiojimo ir apkaltinamųjų nuosprendžių jiems priėmimo. Strategijoje, be kita ko, nurodyta keletas veiksmų, kurie turi būti įgyvendinami aktyviai dalyvaujant pilietinės visuomenės organizacijoms. Siekiant reaguoti į kintančias tendencijas prekybos žmonėmis srityje, taip pat į Komisijos, **ekspertų ir šioje srityje dirbančių pilietinės visuomenės organizacijų** nustatytus trūkumus ir toliau dėti daugiau pastangų kovojant su šiuo nusikaltimu, vis dėlto

¹ OL C , , p.

²⁷ OL C ,

² 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/629/TVR (OL L 101, 2011 4 15, p. 1).

³ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl 2021–2025 m. ES kovos su prekyba žmonėmis strategijos (COM(2021)0171, 2021 4 14).

būtina iš dalies pakeisti Direktyvą 2011/36/ES. Nustatytos grėsmės ir tendencijos, dėl kurių reikia priimti naujas taisykles, visų pirma yra susijusios su prekybotojų žmonėmis *modi operandi*, įskaitant nusikalstamų veikų, susijusių su prekybotojų žmonėmis, vykdymą ar padėjimą jas vykdyti naudojant informacines ir ryšių technologijas. Nustatyti baudžiamosios teisės priemonių trūkumai, dėl kurių reikia pritaikyti teisinę sistemą, yra susiję su prekybos žmonėmis nusikaltimais, daromais siekiant juridinių asmenų interesų, taip pat su duomenų rinkimo sistema, **valstybių narių bendradarbiavimu ir veiklos koordinavimu bei** nacionalinėmis sistemomis, kuriomis siekiama ankstyvu etapu **aptikti ir** nustatyti prekybos žmonėmis aukas, joms teikti **specializuotą** pagalbą ir paramą;

- (4) siekiant kovoti su nuolat didėjančiu nusikalstamų veikų, susijusių su prekybotojų žmonėmis kitais nei seksualinio išnaudojimo ar išnaudojimo darbe tikslais, skaičiumi ir šioms veikoms tampant vis aktualesnėmis, būtina į direktyvoje konkrečiai išvardytas išnaudojimo formas įtraukti priverstines santuokas, neteisėtą įvaikinimą, **surogatinę motinystę reprodukcinio išnaudojimo tikslais ir vaikų išnaudojimą gyvenamosiose ar uždarojo tipo institucijose**, taip pat užtikrinti, kad valstybės narės savo nacionalinės teisės sistemose spręstų įvairiausių išnaudojimo formų klausimus tiek, kiek šios formos atitinka prekybos žmonėmis sudėties elementus. **Be to, vaikai yra tarp pažeidžiamiausių grupių, į kurias taikosi prekybotojų žmonėmis užsiimančios organizuotos nusikalstamos grupės. Vaikus dažnai išnaudoja nusikalstamos grupės, verbuodamos prisijungti prie organizuotų nusikalstamų grupių, kad jie vėliau vykdytų nusikalstamą veiklą. Siekiant reaguoti į šį didėjančio masto reiškinį labai svarbu, kad valstybės narės užtikrintų, kad vaikų verbavimas nusikalstamai veiklai vykdyti arba joje dalyvauti būtų laikomas išnaudojimo forma, kaip apibrėžta šioje direktyvoje;**
- (4a) **vaikai, apgyvendinti gyvenamosiose ar uždarojo tipo institucijose, yra grupė, kuri yra ypač pažeidžiama prekybos žmonėmis atžvilgiu. Vaikai gali būti apgyvendinti arba laikomi šiose institucijose siekiant juos išnaudoti ir pasipelnyti arba vykdyti prekybą žmonėmis įkurdinimo tokiose institucijose metu ir jiems ten gyvenant. Šis pažeidžiamumas išlieka, kai vaikai palieka tas institucijas sulaukę pilnametystės;**
- (4b) **tam, kad valstybės narės laikytųsi savo pagrindinės pareigos gerbti, saugoti ir skatinti visų prekybos žmonėmis tapusių aukų teises nepaisant jų kilmės šalies, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad į jų nacionalinės teisės aktus būtų įtrauktas išsamaus patikrinimo standartas, įskaitant valstybės atsakomybės principą, kuriuo būtų patvirtinamas dėmesys aukoms, kaip teisių turėtojams. Valstybės narės taip pat turėtų užtikrinti, kad jų nacionalinėmis prekybos žmonėmis prevencijos ir kovos su ja sistemomis būtų prisidedama prie siekio panaikinti visų formų diskriminaciją, pvz., dėl biologinės lyties, socialinės lyties, rasės ar etninės kilmės, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos, lytinės tapatybės, lyties raiškos ir lyties požymių arba šių pagrindų derinio. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad jų nacionalinės sistemos būtų įgyvendinamos taip, kad aukoms nebūtų daromas neigiamas poveikis;**
- (5) vis daugiau nusikalstamų veikų, susijusių su prekybotojų žmonėmis, padaromos arba joms sudaromos palankesnės sąlygos naudojantis informacinėmis ar ryšių technologijomis, **todėl sparčiai daugėja internete išnaudojamų aukų. Internetinis aspektas tapo didele prekybos žmonėmis dalimi, nes prekybotojai žmonėmis naudojami internetu ir socialiniais tinklais, inter alia, kaip metodu platiems prekybos žmonėmis tinklams kurti, bendrauti su kitais prekybotojais žmonėmis**, verbuoti,

reklamuoti ar išnaudoti aukas, vykdyti kontrolę, organizuoti transportą *ir apgyvendinimą*. Internetas ir socialiniai tinklai taip pat naudojami išnaudojimo medžiagai platinti. Todėl svarbu *visais teisinės sistemos etapais – nuo prevencijos iki baudžiamojo persekiojimo* – aiškiai *atsižvelgti į internetinį prekybos žmonėmis aspektą ir į internetinio ir neinternetinio nusikalstamos veiklos aspektų ryšį*. *Kovojant su prekyba žmonėmis internete, turi būti visapusiškai naudojamasi esamomis priemonėmis, pavyzdžiui, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/2065¹*;

- (6) siekiant sustiprinti baudžiamojo teisingumo sistemos atsaką į nusikalstamas veikas, susijusias su prekyba žmonėmis ir padarytas juridinių asmenų nauda, ir atgrasyti nuo tų nusikalstamų veikų vykdymo, reikia sugriežtinti juridiniams asmenims taikomą sankcijų režimą laikantis proporcingo privalomo požiūrio. Todėl Direktyvoje 2011/36/ES nustatytas neprivalomas sankcijų režimas pakeičiamas privalomu sankcijų režimu, taikomu, kai juridinis asmuo laikomas atsakingu pagal 5 straipsnio 1 ir 2 dalis;
- (7) kovojant su prekyba žmonėmis turi būti visapusiškai naudojamasi esamomis priemonėmis dėl nusikalstamu būdu įgytų pajamų ir nusikaltimo priemonių išaldymo ir konfiskavimo, pavyzdžiui, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva ES/XX/YY [*siūloma direktyva dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo*]². *Išaldytos ir konfiskuotos nusikaltimo priemonės ir Direktyvoje 2011/36/ES nurodytais nusikalstamais būdais įgytos pajamos pirmiausia turėtų būti panaudotos pagalbos aukoms ir jų apsaugos rėmimui, įskaitant tiesiogines kompensacijas aukoms* **■**. *Jeigu išaldytų ir konfiskuotų nusikaltimo priemonių ir pajamų neįmanoma panaudoti pagalbai aukoms ir jų apsaugai remti sumokant tiesiogines kompensacijas, tos priemonės ir tas turtas turėtų būti panaudoti socialiniais tikslais, visų pirma jį skiriant organizacijoms, kurios padeda prekybos žmonėmis aukoms ir jas remia. Išaldytas ir konfiskuotas turtas neturėtų būti vienintelė finansavimo priemonė, siekiant mokėti kompensacijas ir teikti paramą ar pagalbą aukoms. Tuo tikslu valstybės narės turėtų įsteigti nacionalinį fondą ar panašią priemonę, skirtą prekybos žmonėmis aukoms, ir toliau investuoti į prekybos žmonėmis atvejų tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą;*
- (7a) *siekiant didinti visų įstaigų, dirbančių kovos su prekyba žmonėmis srityje, veiklos koordinavimą ir stiprinti nacionalinį politinį atsaką, būtina sukurti nacionalinių kovos su prekyba žmonėmis koordinatorių pareigybę. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad nacionaliniams kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriams būtų skiriama pakankamai išteklių, kad jie galėtų veiksmingai ir tinkamai vykdyti savo užduotis;*
- (7b) *atsižvelgiant į Stokholmo programą ir siekiant sukurti bendrą Sąjungos strategiją kovai su prekyba žmonėmis, kuria būtų toliau stiprinami Sąjungos ir valstybių narių įsipareigojimai bei pastangos užkertant kelią ir kovojant su tokia prekyba, valstybės narės turėtų sudaryti palankesnes sąlygas ES kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriaus darbui koordinuojant Sąjungos atsaką į prekybą žmonėmis ir plėtojant žinias bei išvadas, susijusias su įvairiais prekybos žmonėmis aspektais,*

¹ 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas) (OL L 277, 2022 10 27, p. 1).

² COM(2022)0245.

įskaitant lyčių aspektų mokslinius tyrimus ir konkrečių vaikų pažeidžiamą padėtį, stiprinant koordinavimą ir didinant darnumą, vengiant Sąjungos institucijų ir atitinkamų agentūrų veiklos bei valstybių narių ir tarptautinių veikėjų veiklos dubliavimosi, prisidedant prie jau esančios Sąjungos politikos ir strategijos kovai su prekyba žmonėmis stiprinimo arba naujos politikos ir strategijos kūrimo, ar ataskaitų teikimo Sąjungos institucijoms;

- (8) siekiant sustiprinti nacionalinius *prevencijos* gebėjimus *ir nacionalinius gebėjimus* ankstyvu etapu *aptikti ir* nustatyti aukas bei nukreipti jas į tinkamas apsaugos, pagalbos ir paramos tarnybas, valstybėse narėse būtina įstatymais ir kitais teisės aktais nustatyti nacionalinius nukreipimo mechanizmus. Oficialių nacionalinių nukreipimo mechanizmų, atsakingų už aukų nukreipimą, sukūrimas ir nacionalinių centrų, *atsakingų už klausimus, susijusius su įvairiomis prekybos žmonėmis formomis*, paskyrimas yra labai svarbios priemonės tarpvalstybiniam bendradarbiavimui stiprinti *ir, derinant kompetentingų institucijų ir atitinkamų paramos organizacijų veiksmus, užtikrinti aukų aptikimą ir nustatymą ankstyvu etapu bei pagalbos ir paramos aukoms teikimą. Jei aukomis tapo vaikai, visų pirma mergaitės, mechanizmai turėtų suteikti paramą taip, kad ji visų pirma būtų pritaikyta prie konkrečių jų poreikių, kaip nustatyta šioje direktyvoje;*
- (8a) *siekdamos stiprinti nacionalinius gebėjimus aptikti, nustatyti ir nukreipti aukas, valstybės narės taip pat turėtų parengti nacionalinius kovos su prekyba žmonėmis veiksmų planus. Jos turėtų reguliariai peržiūrėti ir atnaujinti tuos planus. Nacionaliniuose veiksmų planuose turėtų būti numatytos išsamios priemonės, įskaitant prevencines, stebėsenos, duomenų rinkimo, koordinavimo ir išsamaus patikrinimo priemones, siekiant užkirsti kelią pakartotinei prekybai žmonėmis. Valstybės narės turėtų parengti ir atnaujinti šiuos planus, konsultuodamosi su pilietinės visuomenės organizacijomis;*
- (8b) *pagalba, parama ir apsauga prekybos žmonėmis aukoms neturėtų priklausyti nuo jų bendradarbiavimo atliekant baudžiamąjį tyrimą, baudžiamąjį persekiojimą arba teisminį nusikalstamų veikų nagrinėjimą, susijusį su jų kaip prekybos žmonėmis aukų padėtimi, arba nuo tokių procesų baigties. Prekybos žmonėmis aukos neturėtų būti sulaikomos, joms neturėtų būti pateikiami kaltinimai ar jos neturėtų būti traukiamos baudžiamojon atsakomybėn už neteisėtą atvykimą į valstybę narę ar neteisėtą buvimą joje arba už dalyvavimą neteisėtoje veikloje, ir joms neturėtų būti atsisakoma leisti naudotis pagalbos, paramos ir apsaugos priemonėmis dėl jų sprendimo nebendradarbiauti su tyrimo ar baudžiamąjo persekiojimo institucijomis;*
- (9) siekiant *parengti nuoseklų politinį atsaką, kad būtų sprendžiama paklauskos problema ir toliau stiprinamos ir derinamos* baudžiamąjį teisingumą vykdančių subjektų *pastangos* mažinti paklausą *ir pasiūlą* valstybėse narėse, svarbu kriminalizuoti naudojimąsi paslaugomis *ir veikla, kurios* yra išnaudojimo objektas, *jei tokias paslaugas teikia ar veiklą vykdo* nusikaltimo, susijusio su prekyba žmonėmis, auka. Tai, kad tokie veiksmai laikomi nusikalstama veika, yra visapusiško požiūrio *norint mažinti paklausą* dalis, – šiuo požiūriu siekiama sumažinti didelę *pasiūlą ir* paklausą, skatinančią visų formų išnaudojimą, *ir panaikinti esamą nebaudžiamumo kultūrą. Neturėtų būti laikoma, kad klientai, perkantys produktus, pagamintus išnaudojamo darbo sąlygomis, vykdo nusikalstamą veiką, nes jie nėra paslaugos naudotojai. Šia direktyva nustatoma minimali teisinė sistema šioje srityje, o valstybės narės gali pačios nuspręsti priimti*

arba toliau taikyti griežtesnes baudžiamąsias taisykles;

- (9a) *pastangos kriminalizuoti sąmoningą naudojimąsi prekybos žmonėmis aukų paslaugomis nepadėjo sumažinti paklausos, o tokios paklausos reglamentavimas tam tikrose šalyse pasirodė esantis veiksmingas. Siekiant išvengti, kad būtų nustatyta aukšta riba baudžiamajam persekiojimui vykdyti ir nepasiektas direktyvos tikslas sumažinti paklausą, baudžiamoji atsakomybė neturėtų apsiriboti naudojimu seksualinėmis paslaugomis žinant, kad asmuo yra prekybos žmonėmis auka;*
- (9b) *siekiant tikslo sumažinti paklausą, kuri skatina prekybą žmonėmis, baudžiamoji teisingumo srities pastanga reikia derinti su kitomis priemonėmis. Tokios priemonės turėtų apimti į aukas orientuotas informavimo ir informuotumo didinimo kampanijas, mokymą, įskaitant specialiai vyrams pritaikytą mokymą, švietimo veiklą, kuria skatinama lygybė ir kovojama su seksistiniais stereotipais, rasizmu ir smurtu dėl lyties, taip pat mokslinius tyrimus, kuriais siekiama išanalizuoti pažeidžiamos padėties ir rizikos tapti prekybos žmonėmis auka ryšį;*
- (9c) *bet kurios rūšies negalią turintiems asmenims, visų pirma mergaitėms su negalia, kyla didesnė rizika tapti prekybos žmonėmis aukomis. Nusikaltėliai gali į juos taikytis būtent dėl didesnio šių asmenų pažeidžiamumo ir kliūčių, su kuriomis jie susiduria kreipdamiesi į teismą. Kadangi valstybės narės yra Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos šalys, jos, teikdamos šiems aukoms paramos priemones, turėtų atsižvelgti į konkrečius prekybos žmonėmis aukų su negalia poreikius ir užtikrinti, kad valstybės tarnautojai būtų deramai apmokyti tinkamu būdu padėti aukoms su negalia. Valstybės narės taip pat turėtų imtis būtinų priemonių užtikrinti, kad prekybos žmonėmis aukos su negalia galėtų veiksmingai dalyvauti teismo procesuose;*
- (9d) *atsižvelgdamos į 1954 m. rugsėjo 28 d. Jungtinių Tautų konvenciją dėl asmenų be pilietybės statuso ir 1961 m. rugpjūčio 30 d. Jungtinių Tautų konvenciją dėl asmenų be pilietybės skaičiaus mažinimo (toliau – JT konvencijos dėl asmenų be pilietybės), valstybės narės turėtų paisyti asmenų be pilietybės, kurie yra prekybos žmonėmis aukos, konkrečių poreikių ir imtis būtinų priemonių, kad prekybos žmonėmis aukos netaptų asmenimis be pilietybės. Valstybės narės taip pat turėtų imtis būtinų priemonių prekybos žmonėmis aukų tapatybei nustatyti ir jų pilietybei bei pilietybės statusui nustatyti ir patvirtinti;*
- (10) *siekiant užtikrinti visapusiškas žinias apie prekybos žmonėmis mastą Sąjungoje, labai svarbu rinkti tikslus, patikimus, nuoseklius, anonimizuotus duomenis, suskirstytus bent jau pagal biologinę lytį, socialinę lytį, rasinę ir etninę kilmę, amžių, socialinę ir ekonominę padėtį, pilietybę ir bepilietybę bei palyginamus tarp valstybių narių, jei tai įmanoma pagal nacionalinę teisę, taip pat laiku skelbti surinktus duomenis ir statistinius duomenis. Tikimasi, kad, nustatčius reikalavimą valstybėms narėms bendradarbiaujant su atitinkamomis Sąjungos agentūromis kasmet suderintai rinkti statistinius duomenis apie prekybą žmonėmis ir teikti juos Komisijai, bus žengtas svarbus žingsnis siekiant pagerinti bendrą supratimą apie šį reiškinį ir užtikrinti, kad būtų priimta duomenimis grindžiama politika ir strategijos. Atsižvelgiant į tai, kad svarbu kuo greičiau turėti atnaujintus statistinius duomenis, tikslinga nustatyti kuo ankstesnę straipsnio dėl duomenų rinkimo taikymo pradžios datą, t. y. šios direktyvos įsigaliojimo dieną;*

- (10a) *visos valstybės narės turėtų laikytis negražinimo principo, kuriuo valstybėms draudžiama perduoti ar perkelti asmenis iš savo jurisdikcijos arba faktinės kontrolės, kai yra pagrįstų priežasčių manyti, kad gražintam asmeniui kiltų neatitaisomos žalos rizika, įskaitant persekiojimą, kankinimą, netinkamą elgesį arba kitą šiurkštų žmogaus teisių pažeidimą. Negražinimo principas yra privalomas visoms valstybėms narėms pagal Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją;*
- (10b) *valstybės narės turėtų atsižvelgti į konkrečių prekybos žmonėmis aukų, kurioms reikalinga tarptautinė apsauga, pažeidžiamumo padėti prieglobsčio procedūrų metu, be kita ko, taikydamos specialias procedūrinės garantijas [ir galimą pasienio procedūros netaikymą tokiems asmenims, nacionalinėms institucijoms atlikus individualų vertinimą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) XX/YYYY [siūlomas reglamentas, kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos tvarka ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES], bei specialiųjų priėmimo poreikių nustatymą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) XX/YY [siūloma direktyva, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo];*
- (10c) *ypatingą dėmesį valstybės narės turėtų skirti tam, kad atliekant perdavimus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą ES/XX/YY [siūlomas Reglamentas dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, kuriuo iš dalies keičiama Tarybos direktyva (EB) 2003/109] būtų išvengta aukų patekimo į Sąjungą dėl pakartotinės prekybos žmonėmis, ir šiuo tikslu, nedarant poveikio teisei į šeimos gyvenimą, pasirūpinti, kad aukos nebūtų perduotos į šalį, kurioje jos buvo išnaudojamos pirmą kartą atvykusios arba kurioje yra nusikaltėliai, nes taip joms kiltų rizika nukentėti dėl pakartotinės prekybos žmonėmis ir patirti pakartotinę traumą;*
- (10d) *svarbu užkirsti kelią tam, kad aukos būtų verčiamos pasirinkti tarp prieglobsčio procedūros ir prašymo išduoti leidimą gyventi šalyje pagal Tarybos direktyvą 2004/81/EB¹. Valstybės narės turėtų užtikrinti procedūrų papildomumą;*
- (10e) *pagrobimas, įkalinimas, išžaginimas, seksualinė vergovė, priverstinis darbas, organų išėmimas, fizinis mušimas, marinimas badu, medicininio gydymo atėmimas ir t. t. yra neatsiejami prekybos žmonėmis aspektai. Tai yra sunkūs žmogaus teisių pažeidimai, kurie gali prilygti persekiojimui. Be to, grįžus į savo gimtąją šalį, prekybos žmonėmis aukoms gali grėsti persekiojimo ar kitų sunkių žmogaus teisių pažeidimų rizika. Tokiems asmenims reikalinga tarptautinė apsauga, kaip numatyta Konvencijoje dėl pabėgėlių statuso ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje ES/XX/YY [siūloma direktyva dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo pabėgėlių arba papildomą apsaugą galinčių gauti asmenų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio standartų], tarptautinėje žmogaus teisių teisėje arba pagal kitų formų priemones, kuriomis užtikrinama apsauga pagal nacionalinę teisę;*
- (10f) *saugių ir teisėtų migracijos galimybių nebuvimas, humanitarinės krizės ir bendra pigaus ir išnaudojamo darbo, paslaugų ir veiklos paklausa kartu su teisinės*

---

¹ 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva 2004/81/EB dėl leidimo gyventi šalyje išdavimo trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra prekybos žmonėmis aukos arba kurie dalyvavo vykdant nelegalios imigracijos padėjimo veiksmus, bendradarbiaujantiems su kompetentingomis institucijomis (OL L 261, 2004 8 6, p. 19).

apsaugos nebuvimu kelia žmonėms didelę išnaudojimo ir prievartos riziką, o migrantams, pabėgėliams ir prieglobsčio prašytojams kyla dar didesnis pavojus tapti prekiautojų žmonėmis aukomis;

- (10g) *įgyvendindamos nacionalinius veiksmus, susijusius su kova su prekyba žmonėmis, valstybės narės visada turėtų teikti pirmenybę požiūriui, grindžiamam aukų pagrindinių teisių apsauga, o ne baudžiamajam persekiojimui, visų pirma aukų nustatymo proceso metu;*
- (10h) *jei aukos būtų apsaugotos ir jei joms būtų suteikta pagalba, reviktimizacijos ir pakartotinės prekybos žmonėmis rizikos tikimybė būtų mažesnė ir tikėtina, kad užmezgus pasitikėjimu grindžiamus santykius su paramos tarnyboms ir institucijoms aukos būtų labiau linkusios savanoriškai dalyvauti baudžiamajame procese ir duoti parodymus prieš prekiautojus žmonėmis;*
- (10i) *humanitarinių krizių atvejais valstybės narės turėtų įtraukti kovos su prekyba žmonėmis priemones į visus reagavimo į ekstremaliąsias situacijas planus. Tokios priemonės turėtų būti įgyvendinamos prasidėjus bet kuriai krizei ir turėtų apimti vaikų apsaugos priemones;*
- (10j) *valstybės narės turėtų užtikrinti, kad aukomis tapusiems vaikams nemokama psichologinė, psichosocialinė, emocinė ir ugdymo parama būtų teikiama atsižvelgiant į jų amžių ir brandą. Parama taip pat turėtų būti teikiama vaikams, kurie tapo prekybos žmonėmis liudytojais, arba vaikams, kurie dėl prekybos žmonėmis neteko tėvų globos;*
- (10k) *valstybės narės turėtų užtikrinti, kad nelydimiems vaikams, kurie tapo prekybos žmonėmis aukomis, būtų skirtas globėjas, kuris atstovautų jiems, padėtų ir veikėtų jų vardu, siekdamas apsaugoti jų interesus ir bendrą gerovę. Kai vadovaujantis šia direktyva vaikui turi būti paskirtas globėjas ir (arba) atstovas, šiuos vaidmenis gali atlikti tas pats asmuo arba juridinis asmuo, institucija arba įstaiga;*
- (11) kadangi šios direktyvos tikslų, tai yra užkirsti kelią prekybai žmonėmis ir su ja kovoti bei apsaugoti šio nusikaltimo aukas, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl siūlomų veiksnių masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (12) direktyvoje laikomasi pagrindinių teisių ir principų, pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, visų pirma pagarbos žmogaus orumui ir jo apsaugos, vergijos, priverstinio darbo ir prekybos žmonėmis uždraudimo, teisės į *fizinę ir psichinę* asmens neliečiamybę, kankinimo ir nežmoniško ar žeminančio elgesio arba baudymo uždraudimo, teisės į laisvę ir saugumą, asmens duomenų apsaugos, saviraiškos ir informacijos laisvės, laisvės pasirinkti profesiją ir teisės dirbti, moterų ir vyrų lygybės, vaiko teisių, neįgaliųjų teisių ir vaikų darbo uždraudimo, teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, teisėtumo ir nusikalstamų veikų bei bausmių proporcingumo principų. Visų pirma šia direktyva siekiama užtikrinti, kad būtų visapusiškai laikomasi šių teisių ir principų, kurie turi būti atitinkamai įgyvendinti;
- (13) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės,

saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir 4a straipsnio 1 dalį ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Airija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma; [arba] pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį ir 4a straipsnio 1 dalį Airija [... raštu] pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą];

- (14) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;
- (15) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų¹ valstybės narės išipareigojo pagrindais atvejais prie pranešimų apie perkėlimo priemonės pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudėtinių dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas;
- (15a) *siekiant apsaugoti prekybos žmonėmis aukas turi būti visapusiškai naudojamasi esamomis priemonėmis, susijusiomis su aukų teisėmis, pavyzdžiui, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/29/ES²;***
- (16) todėl Direktyva 2011/36/ES turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeista,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyvos 2011/36/ES pakeitimai

Direktyva 2011/36/ES iš dalies keičiama taip:

- 1) **2 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:**

„3. Išnaudojimas apima bent jau kitų asmenų išnaudojimą prostitucijos tikslams ar kitas seksualinio išnaudojimo formas, priverstinį darbą ar paslaugas, įskaitant elgetavimą, vergiją ar į vergiją panašią praktiką, priverstinę tarnystę, išnaudojimą įtraukiant į nusikalstamą veiką, organų išėmimą, priverstinę santuoką, neteisėtą įvaikinimą, surogatinę motinystę reprodukcinio išnaudojimo tikslais, vaikų išnaudojimą gyvenamosiose ar uždarojo tipo institucijose ar vaikų verbavimą, kad jie vykdytų ar dalyvautų vykdant nusikalstamą veiklą.“;

- 2) įterpiamas šis 2a straipsnis:

„2a straipsnis

Nusikalstamos veikos, susijusios su prekyba žmonėmis, kurios padaromos naudojant informacines ir ryšių technologijas arba kurioms taip sudaromos palankesnės

¹ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

² 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/29/EU, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR (OL L 315, 2012 11 14, p. 57).

sąlygos

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad 2 straipsnio 1 dalyje nurodytos tyčinės veikos ir priemonės bei 2 straipsnio 3 dalyje nurodytas išnaudojimas apimtų veiksmus, vykdomus naudojant informacines ir ryšių technologijas.“;

2a) 4 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už 2 straipsnyje nurodytą nusikalstamą veiką būtų baudžiama laisvės atėmimo bausme, kurios maksimali trukmė yra bent 10 metų, jeigu ta nusikalstama veika:

- a) įvykdyta prieš ypač pažeidžiamą auką, o toks pažeidžiamumas pagal šią direktyvą apima bent jau priežastis, susijusias su gyventojų statusu, nėštumu, priklausomybe arba fizine, psichine, protine ar jutimo negalia ar stresu, gyvenimu institucijose, pavyzdžiui, senelių namuose, vaikų namuose, priėmimo centruose, sulaikymo centruose ar prieglobsčio prašytojų apgyvendinimo centruose, taip pat prieš aukas, kurie yra asmenys be pilietybės, ir vaikus;
- b) įvykdyta dalyvaujant nusikalstamos organizacijos veikloje, kaip apibrėžta 2008 m. spalio 24 d. Pamatiniame sprendime 2008/841/TVR dėl kovos su organizuotu nusikalstamumu¹;
- c) tyčia arba dėl didelio neatsargumo buvo sukeltas pavojus aukos gyvybei arba aukos mirtis;
- d) įvykdyta panaudojant sunkų smurtą arba aukai padaryta ypač didelė fizinė ar psichologinė žala;
- da) įvykdyta naudojant informacines ar ryšių technologijas, sukuriant atvirą seksualinį turinį, kuriame rodoma prekybos žmonėmis auka, įskaitant dalijimąsi tokiu turiniu arba grasinimą juo dalytis, arba iš jo gaunant ekonominės naudos, kai auka atsiduria arba laikoma išnaudojimo ar pažeidžiamumo padėtyje ir jai daroma didelė psichologinė žala;
- db) įvykdyta privertus auką įsigyti, vartoti narkotikus, alkoholį ar kitas svaiginamąsias medžiagas arba būti jų paveiktam; arba
- dc) nusikalstamą veiką padaręs asmuo jau buvo pripažintas kaltu įvykdžius tokio paties pobūdžio nusikalstamas veikas.“;

b) įterpiama ši dalis:

„5. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad, be 1 ir 2 dalyje nurodytų sankcijų, už 2 straipsnio 1 dalyje nurodytas veikas ir priemonės ir 2 straipsnio 3 dalyje nurodytą išnaudojimą būtų baudžiama baudomis, kurios yra proporcingos prekybos žmonėmis aukai sukeltos žalos dydžiui ir trukmei, taip pat finansinei naudai,

¹ OL L 300, 2008 11 11, p. 42.

gautai darant nusikalstamą veiką.“;

2b) 5 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalies įvadinė formulė pakeičiama taip:

„1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad juridiniai asmenys galėtų būti traukiami atsakomybėn už 2 straipsnyje, 3 straipsnyje ar 18a straipsnio 1 dalyje nurodytas nusikalstamas veikas, kurias jų naudai padarė asmuo, veikęs individualiai arba kaip tokio juridinio asmens organo narys ir užimantis to juridinio asmens struktūroje vadovaujančias pareigas, jeigu jis turėjo teisę.“;

b) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Valstybės narės taip pat užtikrina, kad juridinis asmuo galėtų būti traukiamas atsakomybėn, kai dėl 1 dalyje minėto asmens nepakankamos priežiūros arba kontrolės jam pavaldus asmuo galėjo padaryti 2 straipsnyje, 3 straipsnyje ir 18a straipsnio 1 dalyje nurodytas veikas šio juridinio asmens naudai.“;

3) 6 ir 7 straipsniai pakeičiami taip:

„6 straipsnis

Sankcijos juridiniams asmenims

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad juridiniam asmeniui, patrauktam atsakomybėn pagal 5 straipsnio 1 arba 2 dalį, būtų skiriamos baudžiamosios arba ne baudžiamojo pobūdžio baudos ir prireikus šios sankcijos:
  - a) teisės į valstybės teikiamas lengvatas arba pagalbą atėmimas;
  - b) laikinas ar galutinis įmonių, kurios buvo naudojamos nusikalstamai veikai vykdyti, uždarymas;

ba) draudimas dalyvauti viešuosiuose pirkimuose;

bb) dalies ar visų valstybės lengvatų, pagalbos arba subsidijų, suteiktų ne ilgesniu kaip 12 mėnesių laikotarpiu iki prekybos žmonėmis nusikaltimo įvykdymo, susigrąžinimas.
2. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad juridiniam asmeniui, patrauktam atsakomybėn pagal 5 straipsnio 1 arba 2 dalį už nusikalstamą veiką, kurią sunkina bet kuri iš 4 straipsnio 2 dalyje nurodytų aplinkybių, prireikus būtų taikomos šios sankcijos:
  - a) laikinas ar nuolatinis teisės verstis komercine veikla atėmimas;
  - b) teisminės priežiūros skyrimas;
  - c) teismo paskirtas likvidavimas.
3. Valstybės narės užtikrina, kad 1 ir 2 dalyse nurodytos sankcijos būtų veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.“

7 straipsnis

Išaldymas ir konfiskavimas

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad jų kompetentingos institucijos

turėtų teisę pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą ES/XX/YY [siūloma Direktyva dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo]¹ atsekti, išaldyti, valdyti ir konfiskuoti pajamas, gautas iš šioje direktyvoje nurodytų nusikalstamų veikų, ir nusikaltimo priemonės, kurios naudojamos arba kurias ketinama naudoti vykdant minėtas nusikalstamas veikas arba prisidedant prie jų įvykdymo.

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad išaldytos ir konfiskuotos pajamos, gautos vykdant šios direktyvos 2 straipsnyje nurodytas nusikalstamas veikas, ir išaldytos ir konfiskuotos nusikaltimo priemonės, naudotos vykdant šios direktyvos 2 straipsnyje nurodytas nusikalstamas veikas ar prisidedant prie jų vykdymo, pirmiausia būtų panaudotos aukoms skirtai paramai, pagalbai ir apsaugai, įskaitant tiesiogines kompensacijas aukoms, ir tolesnėms investicijoms į prekybos žmonėmis atvejų tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą.“;

3a) 8 straipsnis pakeičiamas taip:

„Aukų netraukimas baudžiamojon atsakomybėn arba sankcijų joms netaikymas

- 1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, įskaitant baudžiamosios teisės nuostatas ir procedūrinės gaires, siekdamos užtikrinti, kad prekybos žmonėmis aukos nebūtų traukiamos atsakomybėn už neteisėtą atvykimą į valstybę narę ar neteisėtą buvimą joje arba už dalyvavimą neteisėtose veikose, kurias jos buvo priverstos padaryti tiesiogiai dėl bet kurios iš jų atžvilgiu įvykdytų veikų, nurodytų 2 straipsnyje. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad nutrauktų bet kokį procesą prieš auką, panaikintų bet kokį aukų teisių apribojimą, įskaitant laisvės atėmimą, panaikintų visas susijusias sankcijas ir ištrintų policijos įrašus ir informaciją apie teistumą, jei kompetentingos institucijos nesilaikė nuostatos dėl baudžiamojo persekiojimo nevykdymo ir sankcijų netaikymo.*
- 2. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad aukos nebūtų traukiamos baudžiamojon atsakomybėn ir sankcijos joms nebūtų taikomos nepriklausomai nuo to, ar auka bendradarbiauja baudžiamojo tyrimo, baudžiamojo persekiojimo ar teismo proceso metu, nepažeidžiant Direktyvos 2004/81/EB arba nacionalinės teisės aktų, kuriais perkeliama ta direktyva, nuostatų.*
- 3. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad bet koks sprendimas dėl aukų netraukimo baudžiamojon atsakomybėn arba sankcijų joms netaikymo būtų priimamas po to, kai parengti ir kvalifikuoti pareigūnai atlieka individualų atitinkamo atvejo vertinimą.*
- 4. Valstybės narės didina specialistų, kuriems gali tekti susidurti su aukomis, įskaitant teisėsaugos institucijas, teismines institucijas, teisinius atstovus, sienų valdymo specialistus ir darbo inspektorius, informuotumą apie nacionalinių nuostatų, priimtų pagal šį straipsnį, įgyvendinimą ir stiprina jų gebėjimus.*
- 5. Valstybės narės draudžia sulaikyti vaikus, patraukti juos baudžiamojon atsakomybėn ir jiems taikyti sankcijas už dalyvavimą neteisėtose veikose, kurias jie buvo priversti padaryti tiesiogiai dėl bet kurios iš jų atžvilgiu*

---

¹ COM (2022)0245.

įvykdytų veikų, nurodytų 2 straipsnyje.“;

3b) 9 straipsnio 3 ir 4 dalys pakeičiamos taip:

- „3. *Valstybės narės imasi būtinų priemonių siekdamos užtikrinti, kad asmenims, padaliniams ar tarnyboms, atsakingiems už 2 ir 3 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų tyrimą arba baudžiamąjį persekiojimą už jas, būtų rengiami tinkami mokymai ir kad valstybės narės policijos pajėgose ir prokuratūrose būtų sukurti specialūs padaliniai.*
4. *Valstybės narės užtikrina, kad specialistams, kuriems gali tekti susidurti su prekybos žmonėmis aukomis, pavyzdžiui, dirbantiems teisėssaugos institucijose, sveikatos priežiūros ir socialinėse tarnybose, bendrosios ir specializuotos paramos tarnybose ir teisminėse institucijose, būtų rengiami įrodymais pagrįsti mokymai ir teikiama tikslinė informacija jų ryšiams su aukomis pritaikytu lygiu, kad jie galėtų aptikti prekybos žmonėmis atvejus, užkirsti šiai prekybai kelią ir kovoti su ja bei siekti, kad nebūtų pakartotinės viktimizacijos. Tokie mokymai rengiami konsultuojantis su specializuotomis paramos moterims tarnybomis ir paramos tarnybomis, kurios specializuojasi prekybos žmonėmis aukų klausimais, ir jie turi būti grindžiami žmogaus teisėmis, orientuoti į aukas, juose turi būti atsižvelgiama į lyčių, negalios, vaikų interesų ir kalbos aspektus ir patirtas aukų traumas.*
5. *Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad asmenys, padaliniai ar tarnybos, atsakingi už 2, 2a ir 3 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų tyrimą arba baudžiamąjį persekiojimą už jas, galėtų naudotis tokiomis veiksmingomis tyrimo priemonėmis, kurios naudojamos tiriant organizuotus nusikaltimus ir kitų sunkių nusikaltimų atvejus. Valstybės narės užtikrina, kad priemonės, kurių imamasi siekiant aptikti 2, 2a ir 3 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas, užkirsti joms kelią, jas tirti ar vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už jas, būtų proporcingos padarytai nusikalstamai veikai.“;*

4) 11 straipsnis pakeičiamas taip:

„11 straipsnis

Pagalba, parama ir apsauga prekybos žmonėmis aukoms

1. *Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad aukoms būtų teikiama pagalba, parama ir apsauga, atsižvelgiant į lyčių, negalios ir vaikų interesų aspektus ir remiantis tarpsektoriniu požiūriu. Valstybės narės užtikrina, kad pagalba, parama ir apsauga aukoms būtų teikiama prieš pradendant baudžiamąjį procesą, jo metu ir atitinkamą laikotarpį jam pasibaigus. Valstybės narės užtikrina, kad aukos turėtų galimybę gauti nemokamą pagalbą kalba, kurią jos gali suprasti.*
- 1a. *Valstybės narės nustato, ar prekybos žmonėmis aukos yra asmenys be pilietybės ar joms gresia bepilietybė, ir imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad toms aukoms būtų teikiama pagalba ir parama, atsižvelgiant į konkrečius jų apsaugos poreikius.*
2. *Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad asmuo būtų laikomas auka ir su juo būtų atitinkamai elgiamasi, kai tik kompetentingos institucijos gauna pagrįstų duomenų, rodančių, kad jis galėjo tapti bet kurių 2 ir 3*

straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų auka.

3. *Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad pagalba, parama ir apsauga aukai būtų teikiamos nepriklausomai nuo to, ar auka nori bendradarbiauti baudžiamojo tyrimo, baudžiamojo persekiojimo ar teismo proceso metu, nepažeidžiant Direktyvos 2004/81/EB arba nacionalinės teisės aktų, kuriais perkeliama ta direktyva, nuostatų.*
4. *Valstybės narės, bendradarbiaudamos su atitinkamomis paramos organizacijomis, imasi būtinų priemonių, kad pagal įstatymus ir kitus teisės aktus sukurtų nacionalinius nukreipimo mechanizmus, kuriais būtų siekiama ankstyvu etapu aptikti ir nustatyti aukas bei teikti pagalbą ir paramą aptiktoms ir nustatytoms aukoms, ir paskirtų nacionalinį aukų nukreipimo centrą. Vykstant aukų aptikimo ir nustatymo ankstyvu etapu procesui valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad užtikrintų atitinkamų pilietinės visuomenės organizacijų ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą.*

Valstybės narės nustato nacionalinius nukreipimo mechanizmus, kurie turi kompetenciją bent jau šiose srityse:

- a) *kiek tai susiję su aukų aptikimu – nustatyti minimalius standartus, pritaikyti procedūras prie įvairių išnaudojimo formų, kurioms taikoma ši direktyva, ir nustatyti nenumatytų atvejų planus, susijusius su opia aplinka;*
  - b) *kiek tai susiję su aukų nustatymu – skatinti, koordinuoti ir, kai tinkama, finansuoti tų aukų tapatybės nustatymo programas, taip pat kurti rizikos vertinimo priemones, be kita ko, humanitarinių krizių atveju;*
  - c) *kiek tai susiję su aukų apsauga – nustatyti pagalbos toms aukoms derinimo mechanizmus ir būtiniausius standartus, taikomus priėmimo centruose ir vykdančias programas, pagal kurias aukos būtų nukreipiamos į specialias prieglaudas arba į psichosocialinės paramos tarnybas.*
5. *1, 1a ir 2 dalyje nurodytos pagalbos ir paramos priemonės teikiamos gavus sutikimą ir tinkamai informavus, ir apima ilgalaikę pagalbą ir priemones, kuriomis aukoms sukuriamas bent jau toks gyvenimo lygis, kad jos galėtų pragyventi, pavyzdžiui, suteikiamas tinkamas ir saugus būstas ir finansinė pagalba, ištekliai jų ekonominiam ir socialiniam atsigavimui sudarant galimybę įgyti išsilavinimą, dalyvauti mokymuose ir gauti prieigą prie darbo rinkos, taip pat būtinas medicininis gydymas, įskaitant psichologinę pagalbą, konsultacijas ir informaciją, be to, prireikus suteikiamos vertimo raštu ir žodžiu paslaugos.*
  - 5a. *Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad būtų įsteigti specializuoti centrai, skirti aptiktoms ir nustatytoms prekybos žmonėmis aukoms, įskaitant moteris, nelydimus ir atskirtus nepilnamečius, ir užtikrinti, kad būtų saugių vietų prieglaudose. Valstybės narės užtikrina, kad priėmimo centruose dirbtų lyčių aspektu apmokyti darbuotojai, ir teikti atitinkamą paramą ir finansavimą su jais dirbančioms pilietinės visuomenės organizacijoms.*
  6. *5 dalyje minima informacija apima, kai aktualu, informaciją apie*

apsvarstymo ir atsigavimo laikotarpį pagal Direktyvą 2004/81/EB ir informaciją apie galimybę suteikti tarptautinę apsaugą pagal Tarybos direktyvą 2004/83/EB¹ ir Tarybos direktyvą 2005/85/EB² arba pagal kitas tarptautines priemones ar kitas panašias nacionalines taisykles.

- 7. Aukoms taikomos pagalbos, paramos ir apsaugos priemonės pritaikomos atsižvelgiant į prekybos žmonėmis arba žmonių išnaudojimo formą ir konkrečius aukos poreikius. Valstybės narės pasirūpina specialių poreikių turinčiomis aukomis, kai tie poreikiai kyla visų pirma dėl nėštumo, jų sveikatos būklės, negalios arba dėl sunkaus psichologinio, fizinio ar seksualinio smurto, kurį jos patyrė.“;*

4a) įterpiamas šis straipsnis:

„11a straipsnis

Prekybos žmonėmis aukos, kurioms reikalinga tarptautinė apsauga

- 1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų laikomasi negrąžinimo principo ir aukų teisės prašyti tarptautinės apsaugos arba lygiaverčio nacionalinio statuso, įskaitant atvejus, kai auka gauna 11 straipsnyje nurodytą pagalbą, paramą ir apsaugą ir nepaisant neteisėto atvykimo į valstybių narių teritoriją ar neteisėto buvimo šalyje, kaip numatyta pagal 3 dalį. Tuo tikslu nacionalinių nukreipimo mechanizmų, nurodytų 11 straipsnio 4 dalyje, užduotys apima glaudų bendradarbiavimą su prieglobsčio institucijomis ir protokolų nustatymą siekiant užtikrinti, kad prekybos žmonėmis aukoms, kurioms taip pat reikalinga tarptautinė apsauga, būtų suteikta pagalba, parama ir apsauga atsižvelgiant į aukos individualias aplinkybes, įskaitant tai, ar jos buvo diskriminuojamos, pvz., dėl socialinės lyties, biologinės lyties, rasės ar etninės kilmės, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos, lytinės tapatybės, lyties raiškos ir lyties požymių arba šių pagrindų derinio.*
- 2. Valstybės narės skiria tinkamus išteklius ir imasi būtinų priemonių, kad užtikrintų greitą ir tikslų prekybos žmonėmis aukų aptikimą ir nustatymą, taip pat jų nukreipimą, kad būtų pradėtos kompetentingų institucijų vykdomos tarptautinės apsaugos procedūros ar teikiamos atitinkamų pilietinės visuomenės organizacijų ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų, dalyvaujančių nustatant ir priimant neteisėtus migrantus bei tvarkant su jais susijusius klausimus, paslaugos. Apie teisę prašyti tarptautinės apsaugos aukos kuo greičiau informuojamos joms suprantama kalba.*
- 3. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad prekybos žmonėmis aukoms, kurioms reikalinga tarptautinė apsauga, būtų taikomas 8 straipsnyje nustatytas aukų netraukimo baudžiamojon atsakomybėn arba*

---

¹ 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva 2004/83/EB dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų (OL L 304, 2004 9 30, p. 12).

² 2005 m. gruodžio 1 d. Tarybos direktyva 2005/85/EB, nustatanti būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse (OL L 326, 2005 12 13, p. 13).

sankcijų joms netaikymo principas.

4. *Valstybės narės užtikrina tarptautinės apsaugos sistemų ir prekybos žmonėmis aukoms taikomų procedūrų papildomumą ir koordinavimą. Tuo tikslu kovos su prekyba žmonėmis veikloje dalyvaujančios institucijos ir institucijos, atsakingos už tarptautinės apsaugos suteikimą, naudoja nustatytus tinkamus ir veiksmingus nukreipimo mechanizmus.*
5. *Valstybės narės užtikrina, kad prekybos žmonėmis aukų pateikti tarptautinės apsaugos prašymai būtų nagrinėjami ir prašymo aplinkybės būtų vertinamos nepriklausomai nuo to, ar auka nori arba gali bendradarbiauti su baudžiamąjį tyrimą ar persekiojimą dėl prekybos žmonėmis atliekančiomis institucijomis, nepažeidžiant Direktyvos 2004/81/EB arba nacionalinės teisės aktų, kuriais perkeliama ta direktyva, nuostatų.“;*

4b) *12 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:*

- „2. *Valstybės narės užtikrina, kad prekybos žmonėmis aukos būtų sudaryta galimybė nedelsiant pasinaudoti teisine konsultacija ir, atsižvelgiant į aukos vaidmenį atitinkamoje teisingumo sistemoje, teisinio atstovavimo paslaugomis, taip pat ir kompensacijos reikalavimo tikslais. Teisinės konsultacijos ir teisinio atstovavimo paslaugos teikiamos jiems suprantama kalba ir nemokamai.“;*

4c) *13 straipsnis papildomas šiomis dalimis:*

- „2a. *Valstybės narės užtikrina, kad pranešimo procedūros būtų saugios, konfidencialios ir prieinamos vaikams atsižvelgiant į jų amžių ir brandą.*
- 2b. *Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kuriomis siekiama ankstyvu etapu aptikti ir nustatyti prekybos žmonėmis aukomis tapusius vaikus, kurie, jei jie informuoja apie jiems galimai gresiančią persekiojimo riziką ir jei jiems reikia tarptautinės apsaugos, nukreipiami į kompetentingas nacionalines prieglobsčio institucijas pagal 11a straipsnį.“;*

4d) *14 straipsnis iš dalies keičiamas taip:*

a) *1 ir 2 dalys pakeičiamos taip:*

- „1. *Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad konkretūs veiksmai ir paramos paslaugos, kuriais siekiama trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu suteikti pagalbą ir paramą vaikams, tapusiems prekybos žmonėmis aukomis, kad jie fiziškai, psichologiškai ir socialiai atsigautų, būtų pradėti vykdyti ir teikti individualiai įvertinus konkrečias su kiekvienu auka tapusiu vaiku susijusias aplinkybes ir deramai atsižvelgus į vaiko nuomonę, poreikius ir jam rūpimus klausimus, kad būtų galima rasti vaikui tinkamą ilgalaikį sprendimą, įskaitant programas, kuriomis remiama jų emancipacija ir perėjimas į pilnametystę, siekiant išvengti pakartotinės prekybos žmonėmis. Per pagrįstą laikotarpį valstybės narės suteikia galimybę mokytis aukomis tapusiems vaikams ir aukų vaikams, kuriems pagal 11 straipsnį yra teikiama pagalba ir parama, laikantis nacionalinės teisės aktų nuostatų. Valstybės narės suteikia aukomis tapusiems vaikams apgyvendinimą neapribodamos jų laisvės.*

2. *Valstybės narės paskiria globėją ar atstovą vaikui, tapusiam prekybos žmonėmis auka, kai tik valdžios institucijos tokį vaiką identifikuoja, jeigu pagal nacionalinę teisę tėvų pareigų turėtojams neleidžiama užtikrinti vaiko interesų ir (arba) atstovauti vaikui dėl interesų konflikto tarp jų ir auka tapusio vaiko. Ši nuostata taip pat taikoma, jei prekybos žmonėmis auka tapusį vaiką globoja viešoji ar privačioji institucija.“;*

b) *įterpiamos šios dalys:*

„3a. *Valstybės narės užtikrina, kad nelydimiems vaikams, kurie yra prekybos žmonėmis aukos, būtų paskirtas globėjas, kuris jiems atstovautų, padėtų ir veiktų jų vardu, kai taikytina, kad būtų apsaugoti jų interesai ir bendra gerovė ir kad nelydimi vaikai galėtų naudotis teisėmis pagal šią direktyvą. Valstybės narės taip pat imasi būtinų priemonių, kad nustatytų nelydimo vaiko tapatybę bei pilietybę ir surastų jo šeimą, jei tai atitinka vaiko interesus.*

3b. *Aukomis tapusiems vaikams suteikiama galimybė gauti specialias vaikams skirtas apsaugas ir paramos paslaugas, įskaitant vaikams pritaikytas prieglaudas ir institucijas. Valstybės narės užtikrina, kad paramos priemonės, kuriomis teikiama apsauga, būtų tinkamai prieinamos tiems aukomis tapusiems vaikams, kuriems taikomos įvaikinimo procedūros ir kuriais rūpinasi vaikų gerovės tarnybos.“;*

4e) *15 straipsnis iš dalies keičiamas taip:*

a) *2 dalis pakeičiama taip:*

„2. *Valstybės narės užtikrina, kad, atsižvelgiant į aukos vaidmenį atitinkamoje teisingumo sistemoje, aukomis tapusiems vaikams būtų nedelsiant sudaryta galimybė pasinaudoti nemokama teisine konsultacija kalba, kurią jie gali suprasti, ir nemokamomis teisinio atstovavimo paslaugomis, įskaitant kompensacijos reikalavimo tikslais.“;*

b) *3 dalies a punktas pakeičiamas taip:*

„a) *faktus pranešus kompetentingoms valdžios institucijoms, nebūtų vilkinamos aukomis tapusių vaikų apklausos;“;*

4f) *16 straipsnis iš dalies keičiamas taip:*

a) *1 dalis pakeičiama taip:*

„1. *Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad konkretūs veiksmai, kuriais siekiama suteikti pagalbą ir paramą prekybos žmonėmis aukomis tapusiems vaikams, kaip nurodyta 14 straipsnio 1 dalyje, būtų vykdomi atsižvelgiant į asmenines ir konkrečias su auka tapusiu nelydimu vaiku susijusias aplinkybes. Teisėsaugos institucijų darbuotojai ir kiti specialistai, kurie gali susidurti su aukomis ar potencialiomis aukomis, turėtų būti tinkamai apmokyti padėti nelydimiems nepilnamečiams ir juos remti.“;*

b) *4 dalis pakeičiama taip:*

„4. *Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad baudžiamojo*

tyrimo ir proceso metu, atsižvelgiant į aukos vaidmenį atitinkamoje teisingumo sistemoje, kompetentingos valdžios institucijos paskirtų atstovų, jeigu vaikas yra nelydimas arba atskirtas nuo savo šeimos. Tie asmenys dalyvauja specializuotuose mokymuose, siekiant visų pirma atsižvelgti į vaikus, kurie yra prekybos žmonėmis aukos, pažeidžiamumą ir poreikius.“;

c) *įterpiama ši dalis:*

„5a. Valstybės narės bendradarbiauja ir imasi būtinų priemonių, kad surastų aukų šeimas arba rastų ir apsaugotų dingusius nelydimus vaikus.“;

4g) 17 straipsnis pakeičiamas taip:

„17 straipsnis

Kompensacijos aukoms

- 1a. Valstybės narės užtikrina, kad prekybos žmonėmis aukos turėtų teisę į veiksmingą ir laiku taikomą teisių gynimo priemonę pagal nacionalinę teisę tuo atveju, kai pažeidžiamos iš šios direktyvos kylančios pareigos.*
- 1. Valstybės narės užtikrina, kad visos prekybos žmonėmis aukos galėtų naudotis veiksmingomis kompensavimo sistemomis, neatsižvelgiant į tai, ar pradėtas teisminis procesas.*
- 1a. Valstybės narės imasi būtinų priemonių siekdamas užtikrinti, kad priėmus sprendimą baudžiamajame ar civiliniame procese prekybos žmonėmis aukai skirtą kompensaciją laiku po tokio sprendimo priėmimo sumokėtų atitinkama valstybė narė. Avansu atitinkamos valstybės narės sumokėtą kompensaciją ta valstybė narė išieško iš atsakingų asmenų, turinčių mokėti kompensaciją.*
- 2. Tam, kad galėtų mokėti kompensacijas aukoms, valstybės narės įsteigia nacionalinį aukų fondą arba panašią priemonę pagal nacionalinės teisės aktus, panaudodamos išaldytas ir konfiskuotas pajamas, gautas vykdant šioje direktyvoje nurodytas nusikalstamas veikas, ir išaldytas ir konfiskuotas nusikaltimo priemones, naudotas vykdant šioje direktyvoje nurodytas nusikalstamas veikas arba prisidedant prie jų vykdymo.“;*

5) 18 straipsnis pakeičiamas taip:

„18 straipsnis

Prevencija

- 1. Valstybės narės, siekdamas atgrasyti nuo paklausos, skatinančios su prekyba žmonėmis susijusį visų formų išnaudojimą, ar mažinti tokią paklausą, skiria reikiamų išteklių ir imasi atitinkamų priemonių, kaip antai švietimas, mokymas ir kampanijų rengimas, ypatingą dėmesį skirdamos internetiniam aspektui ir orientuodamosi į potencialius ir dabartinius naudotojus.*
- 1a. Vaikų atveju valstybės narės užtikrina, kad nacionalinėse vaiko apsaugos sistemose, įskaitant gyvenamąsias ar uždarojo tipo institucijas, būtų parengti konkretūs planai dėl prekybos žmonėmis prevencijos.*
- 2. Valstybės narės, kai tinkama, bendradarbiaudamos su atitinkamomis pilietinės visuomenės organizacijomis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, pvz., privačiuoju sektoriumi ir interneto platformomis, imasi atitinkamų lyčiai atžvalgių, vaikų interesus atitinkančių ir tarpsektoriniu požiūriu*

grindžiamų veiksmy, taip pat ir internetu, pvz., informavimo ir sąmoningumo didinimo kampanijų, mokslinių tyrimų ir švietimo programų, įskaitant skaitmeninio raštingumo ir skaitmeninių įgūdžių didinimą, orientuotų į potencialias aukas ir visų pirma konkrečiai skirtų moterims ir mergaitėms, kad būtų didinamas informuotumas ir mažinama rizika žmonėms, visų pirma vaikams ir žmonėms su negalia, tapti prekybos žmonėmis aukomis.

- 2a. Be to, valstybės narės imasi papildomų tinkamų veiksmy, pvz., įgyvendina švietimo programas ir informacijos sklaidimo bei informuotumo didinimo kampanijas, kuriomis siekiama gausinti, visų pirma vyrų ir berniukų žinias apie neigiamo požiūrio, elgesio ir lyčių stereotipų, kuriais skatinamas moterų ir mergaičių išnaudojimas, poveikį, skatinantį prekybą žmonėmis. Valstybės narės užtikrina, kad informuotumo didinimo kampanijos būtų orientuotos į aukas ir kad jomis būtų siekiama didinti visuomenės supratimą apie prekybą žmonėmis skatinančius veiksnius, ypatingą dėmesį skiriant šios prekybos lyčių aspektui, diskriminacijai dėl rasinės ir etninės kilmės bei pažeidžiamai padėčiai, taip pat šalinant kenksmingus stereotipus ir keičiant normas, kuriomis pateisinamas išnaudojimas ir prievarta.*
- 2b. Valstybės narės imasi priemonių, kad būtų atlikti išsamūs kokybiniai moksliniai tyrimai, siekiant išanalizuoti pažeidžiamos padėties ir rizikos tapti prekybos žmonėmis auka ryšį, įskaitant mokslinius tyrimus, kuriais siekiama išnagrinėti lyties ir prekybos žmonėmis situacijų ryšį, visų pirma tiriant mažiau pastebimas prekybos žmonėmis formas, pvz., buitinę tarnystę ir organų išėmimą, atsižvelgiant į tarpsektorinį požiūrį. Atliekant mokslinius tyrimus taip pat turi būti nagrinėjamos pagrindinės priežastys, paplitimas, poveikis, aukos, nusikaltėliai, formos, kanalai ir paramos bei apsaugos paslaugų poreikis.*
- 3. Valstybės narės skiria reikiamų išteklių, kad būtų reguliariai rengiami specialūs lyčiai, vaikų interesams ir negaliai atžvalgūs ir privalomi mokymai pareigūnams, kuriems gali tekti susidurti su prekybos žmonėmis aukomis arba galimomis aukomis, įskaitant pirminės grandies policijos pareigūnus, teisėjus, socialinės rūpybos tarnybų pareigūnus, socialinius darbuotojus ir ligoninių darbuotojus, kad jie galėtų atpažinti prekybos žmonėmis aukas ir galimas aukas bei mokėtų su jomis elgtis.*
- 4. Valstybės narės į savo reagavimo į ekstremaliąsias situacijas planus įtraukia kovos su prekyba žmonėmis priemones ir palengvina tarpusavio bendradarbiavimą ir koordinavimą, kad būtų galima užkirsti kelią prekybai žmonėmis tokiomis aplinkybėmis ir sumažinti prekybos žmonėmis atvejų skaičių, glaudžiai bendradarbiaujant su ES kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriumi.*
- 5. Valstybės narės nustato veiksmingus, prieinamus ir nepriklausomus skundų nagrinėjimo mechanizmus. Tokiais mechanizmais prisidedama prie prekybos žmonėmis aukų aptikimo ir nustatymo ankstyvu etapu, pagalbos ir paramos joms teikimo. Skundus aukos vardu ir jai davus sutikimą gali pateikti patikimos trečiosios šalys, pvz., NVO, profesinės sąjungos arba migrantų darbuotojų organizacijos. Pateikus skundą prieš auką nesiiimama jokių atsakomųjų veiksmy, visų pirma susijusių su jų imigracijos statusu.“;*

6) įterpiamas šis 18a straipsnis:

„18a straipsnis

Nusikalstamos veikos, susijusios su naudojimu si prekybos žmonėmis nusikaltimo aukos paslaugomis, kurios yra išnaudojimo objektas

1. Stabdydamos paklausą ir taip siekdamos, kad prekybos žmonėmis prevencija ir kova su ja taptų veiksmingesnė, valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad nusikalstama veika būtų laikomas naudojimas *asmenu* paslaugomis, kurios pagal 2 straipsnį yra *trečiųjų asmenų išnaudojimo prostitucijos tikslams ir kitų formų seksualinio* išnaudojimo objektas **■**.
- 1a. *Valstybės narės taip pat apsvarsto galimybę imtis priemonių, susijusių su asmenimis, kurie iš prostitucija besiverčiančio asmens prašo sekso paslaugų, jas priima arba gauna mainais už užmokesį, pažadą sumokėti, naudą natūra arba pažadą suteikti tokią naudą.*
- 1b. *Kitais 2 straipsnyje nurodytais išnaudojimo atvejais valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad nusikalstamai veikai prilygintų naudojimasi tokiais paslaugomis, kai naudotojas žinojo arba galėjo pagrįstai žinoti, kad asmuo yra tokio išnaudojimo auka.*
2. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už *1 ir 2 dalyse* nurodytą nusikalstamą veiką būtų baudžiama taikant veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias bausmes ir sankcijas.“;

6a) **19 straipsnis pakeičiamas taip:**

„19 straipsnis

Nacionaliniai kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriai

1. *Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad įsteigtų nacionalinių kovos su prekyba žmonėmis koordinatorių pareigybę ir suteiktų jiems pakankamai išteklių, būtinų veiksmingam jų funkcijų vykdymui. Nacionalinis kovos su prekyba žmonėmis koordinatorius bendradarbiauja su atitinkamomis nacionalinėmis, regioninėmis ir vietos įstaigomis bei agentūromis, visų pirma teisėsaugos institucijomis ir nacionaliniais nukreipimo mechanizmais, ir su toje srityje veikiančiomis atitinkamomis pilietinės visuomenės organizacijomis. Nacionalinis kovos su prekyba žmonėmis koordinatorius taip pat palaiko ryšius su ES kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriumi ir atitinkamomis Sąjungos agentūromis.*
2. *Nacionalinis kovos su prekyba žmonėmis koordinatorius remia vyriausybę formuojant išsamią ir veiksmingą politiką, įskaitant 19c straipsnyje nurodytus nacionalinius veiksmų planus, kuriais siekiama padėti aukoms, jas remti ir apsaugoti.*
3. *Valstybės narės taip pat sukuria nepriklausomų nacionalinių pranešėjų pareigybės ar lygiaverčius mechanizmus ir paveda jiems stebėti kovos su prekyba žmonėmis priemonių poveikį, teikti kompetentingai nacionalinei institucijai metines ataskaitas ir monografines ataskaitas klausimais, kurie laikomi svarbiais, skubiais arba kuriems reikia skirti ypatingą dėmesį, ir priimti skundus. Jie taip pat atsakingi už prekybos žmonėmis pagrindinių priežasčių ir tendencijų vertinimą, bent jau statistinių duomenų rinkimą pagal 19a straipsnį.“;*

7) įterpiamas šis 19a straipsnis:

„19a straipsnis

Duomenų rinkimas ir statistika

1. Valstybės narės renka statistinius duomenis, kad galėtų stebėti savo kovos su šioje direktyvoje nurodytomis nusikalstamomis veikomis sistemų veiksmingumą.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti statistiniai duomenys turi apimti bent **šiuos palyginamus duomenis, suskirstytus pagal tarpsektorinius rodiklius, įskaitant lytį, rasinę ar etninę kilmę, negalią, amžių, pilietybę arba bepilietybę ir išnaudojimo formas, kai tai įmanoma pagal nacionalinę teisę:**
  - a) **aptiktų ir nustatytų 2 straipsnyje nurodytų nusikalstamų veikų aukų skaičių, taip pat suskirstytą pagal registruojančią organizaciją, įskaitant be tėvų priežiūros likusių vaikų ir nelydimų nepilnamečių skaičių ir tai, ar yra aukų, kurios patiria daugiau nei vienos formos išnaudojimą;**
  - aa) **aukų, prašančių įteisinti jų padėtį ir gavusių leidimus laikinai arba nuolat gyventi šalyje, kaip nustatyta Direktyvoje 2004/81/EB dėl leidimo gyventi šalyje išdavimo trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra prekybos žmonėmis aukos, skaičių;**
  - ab) **aukų, kurios verčiasi profesine veikla ne visą darbo dieną arba visą darbo dieną, skaičių;**
  - ac) **aukoms prieinamų pagalbos, paramos ir apsaugos paslaugų skaičių ir rūši, aukų, kurios naudojasi tarptautine apsauga arba jos prašo, skaičių ir atvejų, kai aukos naudojasi šiomis paslaugomis ir gauna kompensaciją, skaičių;**
  - ad) **aptiktų ir nustatytų aukų, kurios buvo patrauktos baudžiamojon atsakomybėn arba nubaustos už dalyvavimą neteisėtose veikose, kurias jos buvo priverstos padaryti tiesiogiai dėl bet kurios iš jų atžvilgiu įvykdytų veikų, nurodytų 2 straipsnyje, atvejų skaičių ir nutrauktų bylų, panaikintų sankcijų ir panaikinto teistumo už šias veikas atvejų skaičių;**
  - b) įtariamųjų 2 straipsnyje nurodytomis nusikalstamomis veikomis skaičių ■ ;
  - c) asmenų, patrauktų baudžiamojon atsakomybėn už 2 straipsnyje nurodytas nusikalstamas veikas, skaičių, ■ galutinio nutarimo vykdyti baudžiamąjį persekiojimą pobūdį **ir juridinių asmenų, patrauktų atsakomybėn pagal 5 straipsnio 1 arba 2 dalį, skaičių bei sankcijų juridiniams asmenims, nurodytų 6 straipsnyje, skaičių ir rūši;**
  - d) baudžiamojo persekiojimo nutarimų skaičių (kaltinimas už 2 straipsnyje nurodytas nusikalstamas veikas, kaltinimas už kitas nusikalstamas veikas, nutarimas nepateikti kaltinimų, kita);
  - e) asmenų, nuteistų už 2 straipsnyje nurodytas nusikalstamas veikas, skaičių ■ ;
  - f) pirmosios instancijos, antrosios instancijos ir galutinės instancijos teismų

(arba aukštojo teismo) sprendimų (išteisinamųjų, apkaltinamųjų nuosprendžių ir kt.) dėl 2 straipsnyje nurodytų nusikalstamų veikų skaičių;

g) įtariamųjų, asmenų, patrauktų baudžiamojon atsakomybėn ir nuteistų už **18a straipsnio 1 dalyje** nurodytas nusikalstamas veikas, skaičių **█** .

- 2a. *Valstybės narės užtikrina, kad asmens duomenys, būtini 1 ir 2 dalyse nurodytiems statistiniams duomenims surinkti, būtų tvarkomi taip, kad nebūtų galima nustatyti atitinkamų asmenų tapatybės.*
3. *Valstybės narės, bendradarbiaudamos su atitinkamomis Sąjungos agentūromis, užtikrina, kad 2 dalyje nurodyti praėjusių metų statistiniai duomenys kasmet iki liepos 1 d. laikantis visų susijusių nuostatų būtų perduoti Komisijai ir Europos Parlamentui.“;*

7a) *įterpiamas šis straipsnis:*

„19b straipsnis

Nacionaliniai veiksmų planai

1. *Ne vėliau kaip ... [įrašyti datą: du metai nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos] valstybės narės, siekdamos užkirsti kelią prekybai žmonėmis ir kovoti su tokia prekyba, patvirtina ir įgyvendina nacionalinius kovos su prekyba žmonėmis veiksmų planus, bendradarbiaudamos su nacionaliniais kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriais, nacionaliniais pranešėjais, atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant teisėsaugos institucijas, teismines institucijas ir toje srityje veikiančias pilietinės visuomenės organizacijas. Valstybės narės užtikrina, kad šie nacionaliniai veiksmų planai būtų peržiūrimi ir atnaujinami bent kas penkerius metus.*
2. *Nacionaliniai veiksmų planai apima:*
  - i) *prevencines priemones, įskaitant analizę, kuria siekiama nustatyti ekonomikos ir socialinius sektorius, kuriuose esama prekybos žmonėmis rizikos;*
  - ii) *sukurtas išsamaus patikrinimo schemas, kurias taiko fiziniai ir juridiniai asmenys, veikiantys ekonomikos ir socialiniuose sektoriuose, kuriuose nustatyta prekybos žmonėmis rizika;*
  - iii) *konkrečioms sektoriams, kuriuose nustatyta prekybos žmonėmis rizika, parengtų išsamaus patikrinimo schemų teisingo taikymo strategijas, be kita ko, pasitelkiant kompetentingų administracinių institucijų atliekamus patikrinimus, joms teikiamas ataskaitas ir susijusias tolesnes priemones;*
  - iv) *tinkamus visų kompetentingų institucijų veiklos koordinavimo ir bendradarbiavimo strateginiu ir veiklos lygmenimis, be kita ko, su atitinkamomis Sąjungos agentūromis, mechanizmus, tinkamus finansinius išteklius, tinkamus mokymus ir tinkamus teisinius pajėgumus, kuriais gali naudotis kompetentingos institucijos;*
  - v) *priemones, kuriomis siekiama stiprinti keitimąsi informacija ir žvalgybos informacija apie tarpvalstybinę prekybą žmonėmis;*

vi) *priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią, kad aukos pakartotinai nenukentėtų nuo prekybos žmonėmis, kūrimo ir įgyvendinimo strategijas;*

vii) *reguliariai vykdomas rezultatus, pasiektų įgyvendinant nacionalinius kovos su prekyba žmonėmis veiksmų planus, stebėsenos ir vertinimo procedūras;*

Nacionaliniai kovos su prekyba žmonėmis veiksmų planai ir jų įgyvendinimo ataskaitos skelbiamos viešai.“

7b) 20 straipsnis pakeičiamas taip:

„20 straipsnis

Sąjungos kovos su prekyba žmonėmis strategijos koordinavimas

1. *Siekdamos prisidėti prie koordinuotos ir konsoliduotos Sąjungos kovos su prekyba žmonėmis strategijos, valstybės narės palengvina ES kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriaus užduočių vykdymą. Valstybės narės visų pirma perduoda kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriui bent jau 19 straipsnyje nurodytą informaciją bei 19a ir 19b straipsniuose nurodytus duomenis. Kovos su prekyba žmonėmis koordinatorius prisideda prie Komisijos kas dvejus metus rengiamos ataskaitos apie pažangą, padarytą kovojant su prekyba žmonėmis, konsultuodamasis su nacionaliniais kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriais, nacionaliniais pranešėjais ir lygiaverčiais mechanizmais, ES agentūromis ir šioje srityje veikiančiomis atitinkamomis pilietinės visuomenės organizacijomis.*
2. *Siekdamos perduoti 1 dalyje nurodytą informaciją ir užtikrinti nuoseklų bendradarbiavimą, valstybės narės sukuria kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriaus, nacionalinių kovos su prekyba žmonėmis koordinatorių, nacionalinių nukreipimo mechanizmų ir šioje srityje veikiančių atitinkamų pilietinės visuomenės organizacijų veiklos koordinavimo struktūrą.“;*

8) 23 straipsnyje įterpiama ši 3 dalis:

„[Per *trejus* metus nuo perkėlimo į nacionalinę teisę termino] Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje įvertinama, koku mastu valstybės narės ėmėsi būtinų priemonių, kad būtų laikomasi *šios direktyvos, įskaitant 18a straipsnį*, ir koks tų priemonių poveikis.“;

2 straipsnis

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip praėjus metams nuo jos įsigaliojimo. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.
Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.
2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.
3. 1 straipsnio 7 punktą, kuriuo į Direktyvą 2011/36/ES įterpiamas 19a straipsnis, pradedamas taikyti 3 straipsnyje nurodytą dieną.

3 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4 straipsnis

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu

Pirmininkė

Tarybos vardu

Pirmininkas